

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2016-11-08
Besvaras senast
2016-11-23

Till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2016/17:105 Apotekens tillgänglighet och service

De förändringar som den borgerliga regeringen har genomfört inom det svenska apotekssystemet de föregående mandatperioderna har medfört stora brister i systemet och negativa effekter för allmänheten. Avregleringen har också lett till en del avarter och minst sagt fantasifulla lösningar. Exempelvis har Icagruppens apotek Hjärtat ett system där du som kund med Icakort får poäng för dina apoteksinköp, dock inte för recept. Ica Hjärtat kommer även att utveckla försäljning på nätet.

Förändringarna var ideologiskt motiverade och byggde på den felaktiga utgångspunkten att läkemedel är en detaljhandelsfråga och inte en del av en väl fungerande hälso- och sjukvård. Apoteket AB:s ensamrätt på försäljning av läkemedel har försvunnit och flera privata aktörer har dykt upp på den svenska apoteksmarknaden. Ett av huvudskälen sas vara att öka tillgängligheten till apotek genom att fler öppnas och öppettiderna förlängs. Det finns exempel på att så skett, men det är något som Apoteket AB med rätt direktiv självt hade kunnat göra eftersom vinstmarginalen var stor. Nu upplever många kunder att det blivit svårare att få tag på receptbelagd medicin, och apoteksanställda menar att de inte kan ge kunderna samma service som tidigare. Dessutom blev resultaten av avregleringen väldigt olika i landet med ett tydligt mönster: Fler apotek i storstäderna men fler nedläggningar på mindre orter. Avregleringen syftade också till att ge små ägare en chans att öppna ett apotek. Den stora jätten Apoteket AB skulle få konkurrens av de små företagen. Så blev det inte. Vad gäller konkurrensen är det inte de små apoteken som har vunnit striden om marknaden, apoteket Hjärtats marknadsandel uppgår till ca 25 procent och det har uppstått en oligopolliknande situation.

Statistik visar att 61 procent av de apoteksanställda upplever att förutsättningarna att tillhandahålla förskrivna läkemedel inom 24 timmar har försämrats efter omregleringen och 64 procent upplever att förutsättningarna att förse kunder med förordnade läkemedel vid första besöket har försämrats. Andelen kunder som upplever att de inte får medicinen direkt och andelen som upplever att de får vänta längre än 24 timmar har också ökat efter omregleringen. I Statskontorets konsumentundersökning 2013 uppgår 71 procent av konsumenterna att deras läkemedel vanligtvis fanns på det valda apoteket, jämfört med 76 procent år 2008 – en tydlig försämring och ett allvarligt läge.

Samtidigt som antalet apotek har ökat upplever kunderna att det har blivit svårare att hämta ut receptbelagda läkemedel vid det första apoteksbesöket. Av de som har besvarat Vårdanalys befolkningsundersökning har fler än hälften av de som besökt ett apotek det senaste året upplevt att deras förskrivna läkemedel inte funnits i lager. Problemet tycks särskilt drabba de som ska hämta ut ett dyrt eller ovanligt läkemedel. En förklaring till detta är troligen att apotekens storlek generellt sett minskat, och därmed också lagren, i och med att apoteken har blivit så många fler.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Gabriel Wikström:

1. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att säkra en god nationell tillgång på läkemedel via apoteken?
2. Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att säkerställa att 24-timmarsregeln följs?

.....

Karin Rågsjö (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Lisa Gunnfors